

Càtedra d'Estudis Medievals del Comtat d'Urgell
XIX Curs d'estiu-Reunió científica del Comtat d'Urgell

La formació de la personalitat a l'edat mitjana

Balaguer, 2, 3 i 4 de juliol de 2014

www.medieval.udl.cat
medieval@historia.udl.cat

Quan Blanquerna hagué vuit anys, son pare Evast lo posà a estudi, explica Ramon Llull al segle XIII. I un segle abans Philippe de Harvengt demanava que els nobles, a més de preparar-se per a les armes, prenguessin un llibre *per a veure-s'hi com un mirall*. La recta doctrina cristiana orienta sobre allò que cal ensenyar, raó per la qual Jean Gerson preveurà, al segle XV que *potser caldria en el futur aplegar una llista que sigui exposada en les universitats remarcant que aquestes doctrines han estat reprovades pels mestres*. Altres no aniran a estudi i entraran en el món laboral, segurament amb una encaixada de mans entre el seu pare i el propietari de l'obrador on treballaran a fi de rubricar l'acord establert. Tant d'una manera com de l'altra manera s'efectua un passatge formatiu que pretén impregnar un model de convivència, imposar un determinat encaix entre l'individu i la col·lectivitat i, en definitiva, condicionar el futur de la societat. Per això ens cal esguardar l'edat mitjana des de la perspectiva de la formació de la personalitat.

Cuando Blanquerna tenía ocho años, su padre Evast lo puso a estudiar, cuenta Ramon Llull en el siglo XIII. Y un siglo antes Philippe de Harvengt pedía a los nobles, además de prepararse para las armas, que cogieran un libro *para verse en él como en un espejo*. La dura disciplina cristiana orienta sobre aquello que hace falta enseñar, razón por la que Jean Gerson preverá, en el siglo XV, que *a lo mejor sería necesario en el futuro reunir una lista que fuese expuesta en las universidades remarcando que estas doctrinas han sido reprobadas por los maestros*. Otros no irán jamás a la escuela y entrarán en el mundo laboral, seguramente con una encajada de manos entre su padre y el propietario del obrador donde trabajará como forma de rubricar el acuerdo establecido. De una forma y otra se efectúa un pasaje formativo que pretende impregnar un modelo de convivencia, imponer un encaje entre el individuo y la colectividad y, en definitiva, condicionar el futuro de la sociedad. Por eso hace falta observar la Edad Media desde la perspectiva de la formación de la personalidad.

Raymond Lulle explique au XIIIe siècle que *Quan Blanquerna hagué vuit anys, son pare Evast lo posà a estudi [Quand Blaquerne eut huit ans, son père Evast le mit à l'école]*. Et un siècle plus tôt Philippe de Harvengt demandait aux nobles, en plus de se préparer pour les armes, de prendre un livre pour *s'y regarder comme dans un miroir*. La droite doctrine chrétienne oriente ce qu'il faut enseigner, c'est la raison pour laquelle Jean Gerson prévoira, au XVe siècle qu'*il faudrait peut-être dans l'avenir recueillir une liste qui soit exposée dans les universités remarquant que ces doctrines ont été réprochées par les maîtres*. D'autres n'iront pas à l'école et entreront dans le monde du travail, certainement avec une poignée de main entre leur père et le propriétaire de l'atelier où ils travailleront afin de signer l'accord établi. Quoi qu'il en soit, un passage de formation a lieu qui aspire à imprégner un modèle de cohabitation, à imposer un emboîtement entre l'individu et la collectivité et, en définitive, à conditionner l'avenir de la société. Pour cela il nous faut examiner le Moyen Âge du point de vue de la formation de la personnalité.

When Blanquerna was eight years old, his father Evast put him to study, so Ramon Llull, writing in the thirteenth century, tells us. And a century earlier, Philippe de Harvengt demanded that the nobility, as well as learning to take up arms, *should take a book in order to see themselves in it as in a mirror*. The Christian doctrine directs what ought to be taught, which is the reason why in the fifteenth century Jean Gerson foresaw that *it may be necessary in the future to compile a list to be exhibited in the universities, which records those doctrines that have been disapproved by the teachers*. Others did not study but entered directly into the world of employment, the agreement probably having been sealed by a handshake between his father and the owner of the workshop in which he was to work. Either way brought about an education that sought to instil a certain model of coexistence, impose a particular fit between the individual and the community, and, ultimately, condition the future of society. Therefore we need to consider the Middle Ages from the perspective of personality formation.

Dimecres, 2 de juliol de 2014
Seu del Consell Comarcal de la Noguera

09:30 Inauguració de la trobada científica

10:00 Primera sessió. Presideix i modera **Flocel Sabaté** (Universitat de Lleida)

- **Didier Lett** (Université Paris VII-Denis Diderot)
La formation des identités de genre durant l'enfance et la jeunesse à la fin du Moyen Âge (XIIIe-Xve siècle).
- **Jacques Verger** (Université Paris IV-Sorbonne)
Les universités médiévales, lieux de sociabilité et de formation morale.

Pausa-cafè

- **Sophie Coussemaeker** (Université Bordeaux III-Michel de Montaigne)
Comment la parole vient aux enfants: la norme et l'anormal.

Debat

16:00 Segona sessió. Presideix i modera **Prim Bertran** (Universitat de Barcelona)

- **Teresa Vinyoles** (Universitat de Barcelona)
Nenes i nens, marginacions i integracions a la Barcelona dels segles XV i XVI.
- **Josep Hernando** (Universitat de Barcelona)
La lectura i l'escriptura: d'una societat primitiva a una societat civilitzada. "Per lo interès e bon estament de la cosa pública (la diòcesi de Barcelona, segle XV)".

Pausa-cafè

- **Francisco Franco Sánchez** (Universidad de Alicante)
La infancia y el niño en Al-Andalus: ¿ausencia histórica o limitación de fuentes?

Debat

Dijous, 3 de juliol de 2014

Sessió de treball de camp. Visita a càrrec de Dolors Domingo

09:00 Concentració davant de la seu del Consell Comarcal de la Noguera. Sortida en autocar per a visitar:

- Col·legiata de Mur
- Baronia de Sant Oïme
- Foullonga

Dinar de curs

- Camarasa
- Retorn a Balaguer

! El servei d'autocar durant tot el dia i el dinar de curs estan inclosos dins del preu d'inscripció

! Es recomana:
ser puntual, dur calçat adequat i roba còmoda, disposar de crema protectora i gorra pel sol. L'aigua serà facilitada per l'organització.

Divendres, 4 de juliol de 2014

Seu del Consell Comarcal de la Noguera

09:30 Quarta sessió. Presideix i modera **Antoni Riera** (Universitat de Barcelona)

- **Carmen García Herrero** (Universidad de Zaragoza)
Niños y jóvenes en el ciclo festivo del invierno bajomedieval.
- **Ricardo Córdoba de la Llave** (Universidad de Córdoba)
El acceso de los jóvenes al mundo laboral en la Edad Media.

Pausa-cafè

- **Nenad Féjic** (Université des Antilles et Gouyenne)
L'intégration des jeunes dans les sociétés communales adriatiques au Moyen Âge: entre l'idéal et réalité.

Debat

16:00 Cinquena sessió. Presideix i modera **Joan J. Busqueta** (Universitat de Lleida)

- **Anne Brenon** (Collectif International de la Recherche sur le Catharisme et les Dissidences)
Comment un petit paysan de la montagne devient un hérétique. L'enfance cathare de Guilhem Rafart de Roquefort (circa 1225-circa 1285).
- **Óscar Villarroel** (Universidad Complutense de Madrid)
Formación para el servicio del rey y la Iglesia en la Baja Edad Media.

Pausa-cafè

- **Isabel Beceiro** (Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid)
La formación del caballero y la dama en el ámbito peninsular a partir de los tratados didácticos.

Debat

Clausura

Preu inscripcions:

- 50€ tarifa general
- 40€ tarifa per a jubilats
- 30€ tarifa per a estudiants
- 25€ tarifa per als assistents a l'International Medieval Meeting Lleida 2014

Inclou participació a les sessions, certificat d'assistència, desplaçament en autocar i dinar de curs el dia de la sortida.

Inscripció:

Enviar dades personals a:

medieval@historia.udl.cat

Per telèfon:

973 703152

Informació:

Grup de Recerca Consolidat en Estudis Medievals "Espai, Poder i Cultura".

Espai 1.02 de l'Edifici del Rectorat

Universitat de Lleida

Plaça de Víctor Siurana, 1

25003 Lleida

973 703152

www.medieval.udl.cat

Arxiu Comarcal de la Noguera

Plaça dels Comtes d'Urgell, 6

25600 Balaguer (Lleida)

973 443056

aenoguera.cultura@gencat.cat

Seu del curs:

Consell Comarcal de la Noguera

Carrer d'Àngel Guimerà, 28-30

25600 Balaguer (Lleida)

BEQUES PER A ESTUDIANTS

S'ofereixen:

Beques de la Sociedad Española de Estudios Medievales (SEEM). Els matriculats menors de 30 anys d'edat podran aspirar a les beques de 150€ ofertes per la SEEM per a assistir a esdeveniments científics.

Les bases i el procediment es poden consultar a la pàgina web: www.medievalistas.es. Les sol·licituds han de presentar-se a la SEEM abans del 31 de maig de 2014.

BECAS PARA ESTUDIANTES

Se ofrece:

Becas de la Sociedad Española de Estudios Medievales (SEEM). Los matriculados menores de 30 años podrán aspirar a las becas de 150€ ofrecidas por la SEEM para asistir a eventos científicos.

Las bases y el procedimiento se pueden consultar en la página web: www.medievalistas.es. Las solicitudes han de presentarse en la SEEM antes del día 31 de mayo de 2014.

CONSELL DE DIRECCIÓ:

Flocel Sabaté, Catedràtic d'Història Medieval de la Universitat de Lleida
Maite Pedrol, Directora de l'Arxiu Comarcal de la Noguera

CONSELL DE SECRETARIA I GESTIÓ:

Restitut Vilajoliu, Gerent del Consell Comarcal de la Noguera
Mario Gené, Arxiu Comarcal de la Noguera
Jesús Brufal, Universitat de Lleida
Gemma Carnisé, Universitat de Lleida
Robert Cuellas, Universitat de Lleida
Guillem Roca, Universitat de Lleida
Josep Salvia, Universitat de Lleida

HO ORGANITZA:

HI COL·LABORA:

